

**Datum**

12 april 2024

**Onderwerp**

VNG-Inbreng CD NPLG en natuur 17 april 2024

Geachte woordvoerders Landelijk Gebied van de vaste Kamercommissie LNV,

U heeft op 17 april uw commissiedebat [Stikstof, NPLG en natuur](#). We reageren graag op de relevante punten voor gemeenten.

Om in en met de gebieden door te kunnen werken zijn de middelen uit het transitiefonds landelijk gebied onmisbaar. Daarnaast zullen wij, provincies en rijk, afspraken moeten maken over de lange termijn financiering van de gebiedsprogramma's (beheer en monitoring).

## Ruimte voor gebiedsprogramma's en financiële middelen voor maatregelpakketten

We willen u vragen bij het debat in te brengen dat het kabinet zorgt voor het tijdig en op eenvoudige wijze beschikbaar stellen van voldoende middelen en capaciteit om maatregelpakketten en daarmee het NPLG uit te voeren. Onder meer taken van gemeenten, provincies en waterschappen worden namelijk daardoor intensiever.

Het is zaak dat na goedkeuring van de eerste maatregelpakketten ook volgende pakketten kunnen worden goedgekeurd en van start kunnen. Ook daarvoor dienen de benodigde financiële middelen op de korte en lange termijn beschikbaar te komen. De VNG vraagt uw inzet ook op dit punt waarbij wij de inbreng van het IPO ondersteunen.

## Afnemende inzet voorkomen

De taken die samenhangen met de uitvoering zijn o.a. het (participatieve proces van) wijzigen van omgevingsplannen en vergunningverlening, beheer, monitoring, toezicht en handhaving. We zien op veel fronten taken toenemen, maar de capaciteit en middelen afnemen. Als uitvoering bij gemeenten niet goed lukt, dan:

- kan zij de samenleving (inwoners, bedrijven, organisaties) niet of minder betrekken waardoor plannen lokale wijsheid en draagkracht missen wat uitvoering frustreert

- moet de samenleving langer wachten op een gezondere leefomgeving, denk aan schonere lucht, waterkwaliteit, afremmen klimaat effecten als wateroverlast en hittestress;
- komt er geen extra ontwikkelruimte (stikstofruimte) voor bedrijvigheid en woningbouw en
- komt natuurherstel niet snel genoeg op gang wat ook de 2 twee voorgaande punten frustreert omdat die ontwikkelingen niet vergund kunnen worden vanwege kwetsbaarheid natuur

## Praktijkvoorbeeld

Dit beeld hierboven kunnen we toelichten met één praktijkvoorbeeld uit onze oproep 'stap voorwaarts' :

De Gemeente Molenland werkt met Alblasserwaard-gemeenten aan de 'groenblauwe dooradering' in de bebouwde kom en het buitengebied. Voor investeringen en onderhoud door particulieren en belanghebbenden voor de lange termijn wordt ingezet op een landschapsfonds (gebiedsfonds). Alleen voor deze (grotendeels) wettelijke opgave zijn geen middelen beschikbaar. Als dat er wel komt, dan kan met dit plan ook warmtevoorziening van woningen via mestvergisting geregeld worden, wat ook het mestprobleem vermindert.

## Voortgang aanpak piekbelasting vraagt blijvende inzet en aandacht

Door grote regionale verschillen in de stikstofopgave is de ontwikkelruimte voor sommige gemeenten zeer beperkt. Dit bemoeilijkt de vergunningverlening voor bijvoorbeeld woningbouw en bedrijvigheid waardoor de lokale economie en de woningbehoefte onvoldoende kan worden gefaciliteerd. Dit leidt weer tot vermijdbare knelpunten.

Wij zijn positief over het langer open zetten van de Lbv-plus regeling waartoe is besloten. Dit maakt het mogelijk dat straks verschillende regelingen tegelijk beschikbaar zijn wat naar verwachting een positieve impact zal hebben op de stikstofopgave. Immers, lokale ontwikkelruimte blijft dringend gewenst waarbij de balans met het behalen de doelstellingen op het gebied van natuur, water en klimaat niet uit het oog mag worden verloren.

## Betrokkenheid gemeenten

Een flinke groep ondernemers heeft/krijgt te maken met de regelingen onder de aanpak piekbelasting. Gemeenten zijn daar intensief bij betrokken en blijven dat ook graag om de uitvoering zo goed mogelijk mede vorm te geven.

## Kernpunten zienswijze VNG inzake Ontwerp-Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Op 21 februari heeft VNG een zienswijze ingediend op het ontwerp NPLG met drie invalshoeken die essentieel zijn voor een leefbaar landelijk gebied voor mensen en natuur. Gemeenten moeten in

staat worden gesteld aan het NPLG bij te dragen vanuit hun bevoegdheid: het blijft nog té diffuus hoe zij bijvoorbeeld met medeoverheden samen tot ruimtelijke keuzes komen

De drie invalshoeken zijn:

## 1. Uitvoering & integraliteit

Het ontwerp NPLG is onderdeel van een complexe ruimtelijke puzzel. VNG hecht groot belang aan:

- voldoende structurele (financiële) middelen, eenvoudig te verkrijgen, in te zetten en te verantwoorden voor een doel- gebiedsgerichte uitvoering en beheer. Dit gaat al snel over tientallen miljoenen euro's per jaar.
- bij te dragen aan, en slim samen te werken, als het gaat om het beschikbaar hebben én houden van voldoende capaciteit in de regio's. Dit ten gunste van het daadwerkelijk uitvoeren van de doelen.
- bij het maken van verdere keuzes inzake het ontwerp NPLG en andere programma's
  - 1) de integraliteit van de opgaven scherp te bewaken en
  - 2) ruimte te houden om lokale keuzes te kunnen maken waarin ook afwegingen gemaakt kunnen worden voor leefbaarheid.
- Gemeenten in staat te stellen, conform de Omgevingswet, primair verantwoordelijke te blijven voor de leefomgeving. Zo gedijen mensen, bedrijven en natuur in samenhang.

## 2. Leefbaarheid en sociaaleconomische aspecten

De VNG heeft zorgen over de onvoldoende mate waarin – naast de doelen gericht op natuur, water en klimaat – sociaaleconomische doelen, middelen en uitvoeringskracht per gebied voor handen zijn om leefbaarheid te borgen.

- De VNG roept u op dat een nieuw kabinet werk maakt van concreet perspectief en een lange termijnzekerheid voor (agrarische) bedrijven en inwoners.
- Voorzie in een integraal gebiedsfonds zodat met maatwerk leefbaarheid, brede welvaart én toekomstperspectief wordt geboden aan inwoners in gebieden en kernen waar grote inspanningen moeten worden geleverd en een enorme transitie gaande is.

Met een gebiedsfonds willen gemeenten adequate middelen om hun wettelijke bevoegdheid als primair verantwoordelijke voor de leefomgeving waar te maken.

- Dat is regelen wat mensen, bedrijven en natuur nodig hebben om te kunnen gedijen.
- Dat is voor hen lange termijnzekerheid en een wervend perspectief vanuit de overheid krijgen wat richting geeft bij investeringskeuzes.
- Dat is voor gemeenten: afwegingen kunnen maken die ruimte bieden aan lokaal vakmanschap, innovatie en prioriteiten.
- En met gemeenten blijvend en vooraf afstemmen over de concretisering van structurerende keuzes.

## 3. Rol gemeenten in interbestuurlijke samenwerking

VNG waardeert de passages over de interbestuurlijke samenwerking in het ontwerp met het uitgangspunt dat betrokken overheden samenwerken met als inzet ieders verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Dit is ook in lijn met artikel 2.2. van de Omgevingswet.

Het uitwerken van die samenwerking, zowel als het gaat om generieke maatregelen als wanneer het gaat om gebiedsgerichte werken is niet iets wat in de praktijk vanzelfsprekend goed loopt of voor elk gebied hetzelfde betekent.

Het hebben van goede intenties is onvoldoende. Een goed begrip voor elkaars individuele verantwoordelijkheden, bevoegdheden en belangen is nodig om de samenwerking echt tot een succes te maken, zowel op landelijk, provinciaal, gebieds- als gemeentelijk niveau.

Wij vragen u om veel aandacht te besteden aan de uitwerking van die samenwerking en ruimte te bieden voor maatwerk per gebied.